

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора наук з державного управління
Приліпка Сергія Михайловича
на дисертаційну роботу Сергієнко Ірини Григорівни
на тему «Публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування**

1. Ступінь актуальності теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Державна політика повинна забезпечувати для усіх категорій громадян рівні умови доступу до міських просторів і сервісів, зокрема суспільних благ, та забезпечення прав людини. Ще в 1995 році Всесвітній саміт соціального прогресу у Копенгагені визначив інклюзивне суспільство як таке, в якому кожен має належні права та відповідальність і відіграє активну роль у житті громади. Інклюзивна відбудова українських міст сьогодні – це нова можливість зробити країну доступною для всіх її жителів. В післявоєнний період Україна матиме можливість отримати шанс на принципові зміни в усіх сферах. Це не тільки означає застосування різноманітних світових практик, а ще й впровадження інклюзивності в будівельні процеси на широкому рівні. Вона може зробити українські міста ще більш зручними й безбар'єрними. Однак, таке відновлення має базуватися на сучасних підходах, що вироблені міжнародною спільнотою. Для розробки ефективних механізмів реалізації державної політики забезпечення інклюзивності міста, важливим є виявлення властивостей сучасних стратегій розвитку міст та їх адаптації до вітчизняних реалій, що і обумовлює актуальність теми дисертаційної роботи Сергієнко І.Г., її об'єкт, предмет мету і завдання.

Вона присвячена комплексному дослідженню процесу формування та реалізації механізмів публічного управління сталого розвитку інклюзивних міст, поглибленню теоретичних основ, методичних положень та розробці науково-практичних рекомендацій з удосконалення механізмів публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст. Робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» за темою “Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів” (номер державної реєстрації 0120U103443). У межах цієї теми автором проведено ґрунтовні дослідження, пов'язані з удосконаленням публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Оцінюючи основні результати дисертації, що виносяться на захист, необхідно підкреслити їх теоретичну обґрунтованість та орієнтацію здобувача на чітке формулювання власної позиції.

Підтвердженням наукової обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи є логічна послідовність у постановці і виконанні завдань згідно мети дослідження. Робота містить необхідні теоретико-методологічні розробки, належним чином висвітлені у відповідних розділах.

Наукова достовірність викладених у роботі Сергієнко І.Г. результатів забезпечується творчим використанням наукових підходів, системним вивченням та узагальненням результатів наукових розробок вітчизняних та зарубіжних фахівців із проблем публічного управління інклюзивним містом, критичним осмисленням значної кількості літературних джерел, зокрема й іноземних.

Теоретико-методологічну основу дисертаційної роботи склали теоретичні, організаційні і методичні положення публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста, викладені у наукових працях провідних фахівців з питань розвитку теорії та методології публічного управління в цілому та сталим розвитком інклюзивних міст зокрема.

Автором вдало використано системний підхід до ідентифікації тригерів формування інклюзивного міста майбутнього, передумов та потреб його розвитку. У дисертаційній роботі доречно застосовані методи аналізу, синтезу, логічного узагальнення, систематизації, абстрагування та моделювання.

Сформульовані за результатами проведеного дослідження висновки та узагальнення у повному обсязі відображають хід розв'язання поставлених у роботі завдань та їх значення для подальшого розвитку публічного управління, у тому числі й розв'язання проблем прикладного характеру.

Зазначене дозволяє зробити висновок про обґрунтованість і достовірність представлених у дисертаційній роботі Сергієнко І.Г. наукових положень, висновків і рекомендацій, а також про високий науковий рівень здобувача.

Апробація та достовірність отриманих наукових досліджень, висновків та рекомендацій підтверджується значним переліком публікацій за темою дисертаційної роботи у вітчизняних періодичних виданнях, а також обговоренням отриманих результатів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Наукові праці автора на достатньому рівні відображають його особистий внесок у вирішення теоретичних та прикладних проблем реалізації механізмів публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

3. Наукова новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Вивчення змісту дисертаційної роботи здобувачки, її основних наукових праць дозволило визначити найважливіші теоретико-методологічні положення,

висновки та рекомендації, що характеризуються науковою новизною. У своїй цілісності вони спрямовані на вирішення наукової задачі щодо розроблення та обґрунтування теоретичних положень, методичних підходів і рекомендацій щодо удосконалення механізмів публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

Основні положення наукової новизни, розвинуті автором, можна згрупувати за таким змістовними ознаками:

1) положення, що поглиблюють теоретичні аспекти дослідження публічного управління інклюзивним містом:

– теоретичні положення публічного управління інклюзивним містом через структурування проблемних питань інклюзивної урбанізації на підставі аналізу глобальних та національних цілей сталого розвитку, а також через обґрунтування напрямів вирішення проблем, що дозволяє підвищити якість та результативність процесу формування та реалізації стратегії інклюзивного міста в публічному управлінні;

– розвинуто тезаурус публічного управління сталим розвитком міста через пропозиції щодо змістовного навантаження понять: «інклюзивне місто», «інклюзивне місто майбутнього», «сталий розвиток інклюзивним містом», «публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста», що надало чіткої змістовності понятійному апарату дослідження, визначивши його подальші векторні спрямування та уможливило формування подальшої методологічно-організаційної надбудови власне публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста;

– визначено характеристики інклюзивного міста (інклюзивна урбанізація, соціальна ексклюзія, соціальна інклюзія) та напрями трансформації публічного управління інклюзивним, що має теоретичне значення та є підґрунтям для удосконалення положень нормативно-правових документів в межах узгодженості з міжнародним законодавством;

2) положення, що удосконалюють методичні аспекти публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста:

– удосконалено комплексний механізм управління сталим розвитком інклюзивних міст шляхом: 1) обґрунтування інструментів багатосекторальних рішень для багатовимірної проблеми інклюзивного розвитку міст; 2) визначено сукупність профілактичних та лікувальних заходів для прогнозування майбутнього зростання; 3) запропоновано інструменти встановлення пріоритетів та збільшення обсягу інвестицій; 4) використання потенціалу спільнот як каталізатора інклюзії; 5) зміцнення місцевих спроможностей; по-шосте, розвиток партнерських відносин; 6) порядку формалізації напрямів державної політики розвитку інклюзивних міст на центральному рівні та напрями розвитку сучасних стратегій; 7) комплекс заходів з удосконалення публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста;

– удосконалено підхід до формування стратегічних напрямів розвитку інклюзивних міст на підставі аналізу стратегій розвитку міст України та ідентифікації їх сильних та слабких сторін, що характеризується синергетичним

ефектом, багатовекторністю та забезпеченням досягнення цілей сталого розвитку, а також сприяє розкриттю потенціалу розвитку міста в контексті формування інклюзивного суспільства;

3) положення, що розвивають підходи до публічного управління інклюзивним містом:

– ідентифіковано особливості формування та реалізації стратегій інклюзивного міста в іноземних країнах та напрямів впровадження досвіду в містах України, враховуючи умови воєнного стану та необхідність створення інклюзивних міст в контексті подолання наслідків війни.

Отже, основні наукові положення, результати і висновки дисертаційної роботи Сергієнко І.Г. мають істотну новизну, достатню ступінь обґрунтованості та достовірності.

4. Наукове значення та практична цінність одержаних результатів дослідження

Результати дослідження Сергієнко І.Г. мають як теоретичну, так і прикладну значущість, оскільки застосування запропонованих авторських розробок сприяє вдосконаленню механізмів публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

Безпосереднє впровадження на час проведення захисту дисертаційної роботи отримали пропозиції з удосконалення підходу до формування стратегічних напрямів розвитку інклюзивних міст із врахуванням особливостей та умов розвитку м. Житомира в частині розробки стратегічних напрямів діяльності регіональних органів виконавчої влади (Житомирська міська рада, довідка № б/н від 27 грудня 2023 р.).

5. Повнота викладення наукових положень, матеріалів, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих наукових працях, зарахованих за темою дисертації

За результатами дослідження автором опубліковано 10 наукових праць, із них 7 статей у наукових фахових виданнях України, 1 монографія, 2 тез доповідей на міжнародній та всеукраїнській конференціях.

Особистий внесок Сергієнко І.Г. у оприлюднених працях в співавторстві визначено коректно та зазначено у дисертації. Опубліковані матеріали повністю відображають зміст дисертаційної роботи, основні положення та наукову новизну дисертаційної роботи, відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії.

6. Академічна доброчесність

Порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації) в дисертації Сергієнко І.Г. та наукових працях, у яких висвітлені її основні наукові результати, не виявлено.

7. Дискусійні питання та зауваження до дисертаційної роботи

Поряд з позитивною оцінкою дисертаційної роботи, можна відзначити, що деякі твердження є дискусійними або потребують доопрацювання:

1. У розділі 1 автором сформовані передумови та потреби в розвитку інклюзивних міст, які спрямовані на створення сприятливого міського середовища, доступного для всіх на принципах сталої міської мобільності. Однак, вважаємо, що було б доцільно врахувати також терміни реалізації моделі інклюзивного міста із врахуванням постійних суспільних змін, які можуть стримувати такий розвиток через швидкий ріст населення та масову міграцію.

2. У підрозділі 1.3 наведено ґрунтовний аналіз академічних підходів щодо стану та ролі інклюзії в Стратегії сталого розвитку України, на основі якого сформовано національні цілі сталого розвитку в контексті публічного управління впровадження стратегії інклюзивного міста. У зв'язку з цим варто зауважити про необхідність побудови цільової моделі реалізації публічного управління, яка б відображала взаємозалежність та взаємообумовленість, зазначених автором, як глобальних, так і національних цілей розвитку інклюзивного міста.

3. У розділі 2 проаналізовано стратегії розвитку найбільших міст України в контексті інклюзивності та відмічено певний прогрес розвитку в обласних центрах України, який необхідно впроваджувати в різних секторах і сферах для створення більш гармонічного суспільства. Втім не зрозуміло, яким чином і які державні інститути будуть займатися вирішенням регіональних диспропорцій із врахуванням особливостей місцевої інфраструктури в результаті реалізації стратегії сталого розвитку інклюзивного міста.

4. У підрозділі 3.2 дисертаційного дослідження автором удосконалено механізм публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста, який передбачає використання потенціалу спільнот як каталізатора інклюзії. Комплексний механізм, запропонований автором, передбачає втручання громади в процеси міського розвитку, однак не зовсім зрозуміло яким чином це буде реалізовано на практиці та чи буде підтримуватись така ініціатива місцевими владними структурами.

Наведені дискусійні положення і певні недоліки істотно не впливають на загальну позитивну оцінку роботи Сергієнко Ірини Григорівни на тему «Публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста».

8. Оформлення дисертаційної роботи

Оформлення дисертації за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам, затверджених МОН України. Матеріали дисертації чітко висвітлюють одержані під час дослідження науково-практичні результати.

9. Загальний висновок

Дисертаційна робота Сергієнко Ірини Григорівни на тему «Публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані теоретико-прикладні результати в сфері

публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

За змістовними та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка Сергієнко Ірина Григорівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, доцент,
в.о. завідувача кафедри публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

Сергій ПРИЛПКО

